



บทที่ 2

วรรณคดีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาความคิดเห็นของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัดและผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดเกี่ยวกับประสานงานยุวกาชาดนอกโรงเรียน ในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยแบ่งสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 การกาชาดและยุวกาชาด กล่าวถึง

- ก. ประวัติความเป็นมาของการกาชาดและยุวกาชาด
- ข. ยุวกาชาดนอกโรงเรียน
- ค. บทบาทของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัดกับงานยุวกาชาด

นอกโรงเรียน

- ง. บทบาทของผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดกับงาน

ยุวกาชาดนอกโรงเรียน

- จ. บทสรุปตอนที่ 1

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน กล่าวถึง

- ก. ความหมายของการประสานงาน
- ข. หลักและวิธีการประสานงาน
- ค. การประสานงานยุวกาชาดนอกโรงเรียน

- ง. ปัญหาและอุปสรรคของการประสานงาน

- จ. บทสรุปตอนที่ 2

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- ก. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับงานยุวกาชาด

- ข. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประสานงาน

- ค. บทสรุปตอนที่ 3

ตอนที่ 1 การกาชาดและยูวกาชาด

ก. ประวัติความเป็นมาของการกาชาดและยูวกาชาด

คำว่า "กาชาด" (Red Cross) หมายถึง เครื่องหมายกากบาทสีแดง บนพื้นสีขาว ซึ่งใช้เป็นสัญลักษณ์ขององค์การกุศลอาสาสมัครเคราะห์และบรรเทาทุกข์แก่มนุษย์ทั่วโลก โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และลัทธิการเมือง ทั้งนี้เพื่อให้มวลมนุษยชาติอยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุข ผู้ให้กำเนิดการกาชาด คือ อังรี ดูนังต์ (Henry Dunant)) เป็นชาวสวิสเซอร์แลนด์ และเพื่อเป็นเกียรติแก่ผู้ให้กำเนิดการกาชาด จึงได้ใช้เครื่องหมายกากบาทสีแดงบนพื้นสีขาว ซึ่งเป็นการสลับสีกับธงชาติของประเทศสวิสเซอร์แลนด์ สำหรับกลุ่มประเทศนับถือศาสนาอิสลาม จะใช้เครื่องหมายขีงวงเดือนแดง (Red Crescent)

องค์การกาชาด หรือที่เรียกว่า "กาชาดสากล" (International Red Cross Society) ประกอบด้วยหน่วยงานหลัก 3 หน่วยงาน คือ

1. คณะกรรมการกาชาดระหว่างประเทศ (International Committee of the Red Cross) มีหน้าที่ชี้แจงและเผยแพร่อนุสัญญาเจนีวา ดูแลให้ผู้ประสบภัยสงครามได้รับความคุ้มครองและช่วยเหลือ จัดการบรรเทาทุกข์สำหรับทหารและพลเรือนผู้ประสบภัย สืบเสาะแหล่งที่อยู่ของผู้พลัดถิ่น และจัดส่งของไปให้เชลยศึกและผู้ที่ถูกกักกัน

2. สันนิบาตสภากาชาดและสภาขีงวงเดือนแดง (League of Red Cross and Red Crescent Societies) เป็นสหพันธ์ของบรรดาสภากาชาดทั่วโลก มีวัตถุประสงค์ในการทำงานเพื่อส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสภากาชาดประเทศต่าง ๆ ทำหน้าที่แทนสภากาชาดในระดับระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังทำหน้าที่รักษาผลประโยชน์ของสภากาชาดและจัดให้มีการประชุมกาชาดระหว่างประเทศ (International Conference of the Red Cross) ทุก ๆ 4 ปี (ฝ่ายฝึกอบรม กองยูวกาชาด, 2529 : 11 - 18)

3. สภากาชาดประเทศต่าง ๆ (National Red Cross Societies) หมายถึง สภากาชาดของประเทศต่าง ๆ ที่ได้รับการรับรองจากคณะกรรมการกาชาดระหว่าง

ประเทศ ให้เข้าเป็นภาคีของสนธิบัตรสภาภาษาชาติ หน้าที่และความรับผิดชอบของสภาภาษาชาติประเทศต่าง ๆ คือการช่วยเหลือและบรรเทาทุกข์ผู้ประสบภัยธรรมชาติ ป้องกันโรคภัยไข้เจ็บและปรับปรุงด้านการอนามัยตลอดจนฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ฝ่ายพยาบาลและปฐมพยาบาล ในการช่วยเหลืออื่น ๆ ให้ความรู้แก่เยาวชนในการป้องกันชีวิตและสุขภาพอนามัย ให้ความช่วยเหลือและมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สำหรับในยามสงครามจะร่วมมือกับฝ่ายเสนาธิการ ในการบรรเทาทุกข์ รักษาทหารที่บาดเจ็บจากการสู้รบ ตลอดจนการช่วยเหลือเชลยศึกและการแลกเปลี่ยนเชลยศึก (ชลรส สุทธิพัฒน์อนันต์, 2529 : 3)

ยุวกาชาด (Red Cross Youth) เป็นกิจกรรมภาษาชาติสำหรับเยาวชน เกิดขึ้นด้วยข้อเสนอของสนธิบัตรสภาภาษาชาติ เมื่อปีพุทธศักราช 2462 ให้สภาภาษาชาติทุกประเทศที่เป็นสมาชิกของกาชาดสากล จัดกิจกรรมภาษาชาติสำหรับเยาวชนโดยมีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนมีจิตใจฝักใฝ่ในทางสันติสุข การรักษาสุขภาพอนามัยทำประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม และมีสัมพันธภาพที่ดีกับเพื่อนมนุษย์ทั่วไป วิธีดำเนินการให้จัดให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ (ฝ่ายฝึกอบรม กองยุวกาชาด, 2529 : 33 - 34)

การจัดยุวกาชาดในประเทศไทย ริเริ่มจัดขึ้นเมื่อปีพุทธศักราช 2465 โดยสมเด็จพระนครสวรรค์วรพินิจ ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งองค์อุปนายกสภาภาษาชาติไทย ทรงมีพระดำริว่า ตามที่สนธิบัตรสภาภาษาชาติได้มีมติ ในการประชุมใหญ่ เมื่อปีพุทธศักราช 2464 ให้สภาภาษาชาติของประเทศต่าง ๆ ก่อตั้งอนุสภาภาษาชาติขึ้น และทรงเห็นว่าควรจะได้ดำเนินการตามมติของสนธิบัตรสภาภาษาชาติ จึงได้ทรงมีลายพระหัตถ์เชิญ เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ ซึ่งเป็นเสนาบดีและปลัดกระทรวงศึกษาธิการในสมัยนั้น ส่วนทางฝ่ายสภาภาษาชาติ ได้เชิญเจ้าพระยารามราฆพ ซึ่งเป็นกรรมการที่ปรึกษาของสภาภาษาชาติ และอีกท่านหนึ่งคือ นายแพทย์ เอ็ม อี บาร์นส์ ซึ่งเป็นแพทย์ผู้อำนวยการกองสุขาภิบาลของสภาภาษาชาติ มาร่วมประชุมปรึกษาหารือที่จะก่อตั้งอนุสภาภาษาชาติขึ้น (กองยุวกาชาด, 2528 : 20 - 22) ซึ่ง นายแพทย์ เอ็ม อี บาร์นส์ ได้บันทึกความเห็นเกี่ยวกับการจัดตั้งอนุสภาภาษาชาติเพื่อเป็นข้อพิจารณาในที่ประชุม โดยสรุปความได้ดังนี้ (เอ็ม อี บาร์นส์, 2465 : 1)

1. ประโยชน์ของอนุสภาภาษาชาติ เช่นเดียวกับการภาษาชาติ คือ อบรมจิตใจ เพื่อให้

เขาวชนมีคุณธรรม มีจิตใจ เมตตา กรุณา ทั้งนี้เพราะวัยเขาวชนเป็นวัยที่จะสามารถรับคุณธรรมทั้งหลายไว้ได้เป็นอย่างดี

2. สาเหตุที่ควรอนุรักษ์ภาษาชาติ

2.1 เป็นประโยชน์แก่ตัวเขาวชนทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ เพื่อจะได้สามารถดำรงชีวิตอยู่รวมกันในสังคมได้อย่างมีความสุข

2.2 เป็นประโยชน์แก่หมู่คณะ เขาวชนที่ได้รับการอบรมทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ ย่อมสามารถปฏิบัติงานเพื่อความเจริญก้าวหน้าของหมู่คณะ

2.3 เป็นประโยชน์ต่อประเทศชาติ ซึ่งเป็นผลอันเนื่องมาจากการให้ความร่วมมือกันในกลุ่มคณะ

2.4 เป็นประโยชน์ต่อสภาภาษาชาติ การปลูกฝังคุณธรรมแก่เขาวชน เพื่อจะได้เป็นสมาชิกสภาภาษาชาติ และเป็นกำลังสำคัญต่อไปเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

2.5 ประเทศอื่น ๆ ที่ริเริ่มทำไปแล้วและประสบผลสำเร็จ การริเริ่มจัดในระยะนี้จะเปิดโอกาสอันดีที่จะดำเนินการพร้อมกันกับประเทศอื่น ๆ

3. วิธีการจัดตั้งอนุสภาภาษาชาตินั้น ควรจัดตั้งโดยความร่วมมือกับการลูกเสือ ซึ่งมีความมุ่งหมายคล้ายกัน อาจจะใช้วิธีการอย่างเดียวกันได้

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ที่ประชุมสภาภาษาชาติจึงลงมติให้มีการจัดตั้งอนุสภาภาษาชาติขึ้น โดยได้มีการออกข้อบังคับสภาภาษาชาติแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) ว่าด้วยอนุสภาภาษาชาติ ลงวันที่ 27 มกราคม 2465 ให้มีกองอนุสภาภาษาชาติเป็นกองแยกกองหนึ่งของสภาภาษาชาติ และได้แต่งตั้งให้ พระยาไพศาลศิลปศาสตร์ ดำรงตำแหน่งเป็นผู้อำนวยการกองอนุสภาภาษาชาติเป็นท่านแรก และกระทรวงศึกษาธิการได้ทำหน้าที่เป็นผู้จัดดำเนินงานเกี่ยวกับอนุสภาภาษาชาติเรื่อยมาจนกระทั่งปี พุทธศักราช 2476 กิจการอนุสภาภาษาชาติได้โอนมาอยู่ในความรับผิดชอบของกรมพลศึกษา โดยความร่วมมือสนับสนุนจากสภาภาษาชาติไทย และได้มีการเปลี่ยนชื่อจาก "อนุสภาภาษาชาติ" เป็น "อนุภาษาชาติ" และเป็น "ยุวภาษาชาติ" ตามลำดับ ทั้งนี้ เพื่อให้กิจกรรมยุวภาษาชาติครอบคลุมกลุ่ม

เขาวชนไค้มากยิ่งขึ้น และได้กำหนดเกณฑ์อายุของสมาชิกยูวกาชาตว่าจะต้องมีอายุระหว่าง 8 - 25 ปี (ฝ่ายฝึกอบรม กองยูวกาชาต, 2529 : 35 - 36)

วัตถุประสงค์ของยูวกาชาตไทย ตามข้อบังคับสภากาชาตไทยได้กำหนดไว้ดังนี้ (กองยูวกาชาต, 2530 : 3)

"เพื่อฝึกอบรมให้สมาชิกมีอุดมคติในศาสนิสูช มีความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ มีความรู้ ความชำนาญ ในเรื่องการรักษานามัยของตนเอง และส่งเสริมอนามัยของผู้อื่น ตลอดจนพัฒนาตนเองทางด้าน ร่างกาย จิตใจ คุณธรรมและธำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ทาง วัฒนธรรมของชาติ รู้จักบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อผู้อื่น ชุมชน สังคม ประเทศชาติ ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีตามระบอบ ประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีจิตใจเมตตา กรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทั่วไป"

คำปฏิญาณของยูวกาชาตไทย

- ข้อ 1 ข้าฯ จะจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
 ข้อ 2 ข้าฯ จะเป็นมิตรกับคนทั่วไปและจะบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม
 ข้อ 3 ข้าฯ จะรักษานามัยของตนเองและส่งเสริมอนามัยของผู้อื่น

ประเภทของยูวกาชาต ตามข้อบังคับสภากาชาตไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 28)

ยูวกาชาตแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ยูวกาชาตในสถานศึกษา หมายถึง ยูวกาชาตที่กำลังศึกษาเล่าเรียนอยู่ในโรงเรียน วิทยาลัย และมหาวิทยาลัย
2. ยูวกาชาตนอกโรงเรียน หมายถึง เขาวชนชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 13 - 25 ปี ไม่เป็นนักเรียนนิสิต นักศึกษา ในระบบของสถานศึกษาใด ๆ มีความสมัครใจที่จะปฏิบัติตามวัตถุประสงค์

ของยูวกาชาด ได้รับความเห็นชอบจากบิดา มารดา หรือผู้ปกครอง (สำหรับผู้ที่ยังไม่บรรลุนิติภาวะ) และขอสมัครเป็นสมาชิกยูวกาชาดของโรงเรียน (กองยูวกาชาด, 2523 : 6 - 7)

ข. ยูวกาชาดนอกโรงเรียน

วันที่ 26 ตุลาคม 2515 กองยูวกาชาดได้เสนอขออนุมัติจากสภาภาษาชาวไทยให้มียูวกาชาดนอกโรงเรียน ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า มีเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียนเป็นจำนวนมากถึงร้อยละ 80 ของเยาวชนทั่วประเทศที่ขาดโอกาสทางการศึกษาในสถานศึกษา ดังนั้น หากให้มียูวกาชาดนอกโรงเรียนขึ้น ก็จะทำให้กิจการของกาชาดและยูวกาชาดได้แพร่หลายไปสู่เยาวชนมากยิ่งขึ้น เป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยการปลูกฝังให้เยาวชนได้มีจิตใจเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีความเสียสละ และอุทิศตนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อสังคม อีกทั้งจะได้มีโอกาสศึกษาทางด้านวิชาการและวิชาชีพที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตอีกด้วย ซึ่งจะทำให้แต่ละชุมชนได้พลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป จากเหตุผลดังกล่าว สภาภาษาชาวไทยจึงมีมติอนุมัติให้มียูวกาชาดนอกโรงเรียน ตั้งแต่วันที่ 22 พฤศจิกายน 2515 เป็นต้นมา การดำเนินงานในระยะแรกมีอุปสรรคและปัญหาอยู่บ้าง ทั้งนี้เนื่องจากกองยูวกาชาดขาดบุคลากรและงบประมาณ จึงมิได้ดำเนินงานด้านนี้อย่างจริงจัง (กองยูวกาชาด, 2531 : 2)

ต่อมารัฐบาลได้ให้ความสำคัญต่อการพัฒนาเยาวชน โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งขณะนั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก และส่วนใหญ่อยู่ตามท้องถิ่นชนบท ซึ่งจำเป็นต้องพัฒนาทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพเพื่อให้เกิดความเหมาะสม และจะได้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป ทั้งนี้โดยอาศัยการศึกษารูปแบบต่าง ๆ ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ดังนั้น รัฐบาลจึงได้แยกเรื่องการพัฒนาเยาวชน ในบทบาทการพัฒนาสังคม ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) โดยแผนนี้ได้เน้นความสำคัญของการพัฒนาเยาวชนนอกระบบโรงเรียน พร้อมทั้งได้เสนอแนะแนวทางหนึ่งในการพัฒนาคือให้ใช้วิธีการของลูกเสือและยูวกาชาด (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2525 : (2) 19 - 21)

จากนโยบายของรัฐบาลดังกล่าวนี้ กรมพลศึกษา และสภาภาษาชาวไทย จึงได้ปรับปรุงโครงสร้างการดำเนินงานยูวกาชาดเพื่อที่จะเผยแพร่กิจกรรมยูวกาชาดให้กว้างขวาง

และครอบคลุมกลุ่มเยาวชนมากยิ่งขึ้น และในปีพุทธศักราช 2522 จึงมุ่งดำเนินงานยูวกาชาด
นอกโรงเรียนอย่างจริงจัง โดยได้ขออนุมัติแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานยูวกาชาดนอกโรงเรียน
เมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2522 คณะกรรมการชุดนี้ประกอบด้วย ข้าราชการและเจ้าหน้าที่จาก
หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมประชุมพิจารณาร่างหลักสูตรและวิธีดำเนินงานยูวกาชาด
นอกโรงเรียนหลังจากนั้นในวันที่ 26 - 28 พฤศจิกายน 2522 ได้จัดให้มีการสัมมนาการดำเนิน
งานยูวกาชาดนอกโรงเรียนขึ้นเป็นครั้งแรก ที่สวางคนิवास อําเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
มีผู้เข้าร่วมสัมมนาซึ่งมาจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สำนักงานศึกษาธิการเขตการศึกษา
สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด สำนักงานคณะกรรมการเหล่ากาชาดจังหวัด ศึกษาพิเศษกรมพลศึกษา
ประจำจังหวัดต่าง ๆ ตลอดจนตัวแทนสมาคม มูลนิธิ และผู้สังเกตการณ์ ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับ
เยาวชนจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวน 190 คน ในการสัมมนาครั้งนั้นได้พิจารณาแก้ไขปรับปรุง
หลักสูตรและวิธีดำเนินงานยูวกาชาดนอกโรงเรียน ซึ่งต่อมากองยูวกาชาดได้รวบรวมจัดทำเป็น
รูปเล่มและใช้เป็น "คู่มือการอบรมสมาชิกยูวกาชาดนอกโรงเรียน" เพื่อเป็นแนวทางการจัดอบรม
และดำเนินงานสำหรับหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีความสนใจจะจัดดำเนินงานด้านนี้ คู่มือดังกล่าวนี้ได้นำ
ออกใช้เรื่อยมา จนกระทั่งปีพุทธศักราช 2531 กองยูวกาชาดได้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อ
ประชุมพิจารณาปรับปรุงแก้ไขคู่มือฉบับเดิม เพื่อให้มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางแก่
หน่วยงานที่จะดำเนินงานยูวกาชาดนอกโรงเรียน ตลอดทั้งผู้ที่ทำหน้าที่เป็นวิทยากรให้การอบรม
จะได้มีความรู้ ความเข้าใจหลักการ วิธีการและแนวปฏิบัติในแนวทางเดียวกัน โดยใช้ชื่อ "คู่มือ
การดำเนินงานยูวกาชาดนอกโรงเรียน" โดยได้นำออกเผยแพร่ไปยังหน่วยงานต่าง ๆ ตั้งแต่ปี
2531 เป็นต้นมา (กองยูวกาชาด, 2531 : (2) - (3))

นโยบายในการจัดยูวกาชาดนอกโรงเรียน

1. ให้เยาวชนมีความรู้ ความเข้าใจหลักการของกาชาดและการปฏิบัติตน
ให้เป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและผู้อื่น
2. ปลูกฝังอุดมการณ์ของกาชาดแก่เยาวชน ในการพัฒนาตนเอง ครอบครัว
และสังคม โดยปฏิบัติหน้าที่ด้วยความสมัครใจ ไม่หวังสิ่งตอบแทน

หลักการและวัตถุประสงค์ของการดำเนินงาน

1. เป็นการสนับสนุนกิจกรรมเยาวชนให้สามารถบริการชุมชนได้อย่างถูกต้อง
2. เป็นการเสริมสร้างพลังคนใหม่สมรรถภาพที่ดี ทำตนให้เป็นประโยชน์ และตรงตามความต้องการของท้องถิ่น ชุมชนและประเทศชาติ
3. เป็นการลดช่องว่างระหว่างเยาวชนต่างวัย ต่างความรู้ และฐานะความเป็นอยู่ ให้สามารถทำกิจกรรมร่วมกันได้ เพื่อการพัฒนาตนเองและพัฒนาสังคม

เป้าหมายของการจัดยุวกาชาดนอกโรงเรียน

1. เพื่อให้เยาวชนมีสุขภาพพลานามัยดี และสามารถให้คำแนะนำผู้อื่น ให้รู้จักรักษาสุขภาพของตนเองและส่วนรวมได้
2. เพื่อให้มีจิตใจเอื้อเฟื้อ เพื่อช่วยเหลือผู้ได้รับทุกข์ยาก ตามความเหมาะสมตามกำลังของตน
3. เพื่อให้เยาวชนเป็นมิตรกับทุกคน โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่าง ๆ ในเชื้อชาติ ศาสนา และความคิดเห็นทางการเมือง

วิธีดำเนินงาน

1. จัดตั้งหมู่ยุวกาชาดนอกโรงเรียน
2. จัดอบรมยุวกาชาดนอกโรงเรียนหลักสูตรพื้นฐาน
3. จัดโครงการอบรม หรือจัดกิจกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ
4. ติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการปฏิบัติงาน

แนวทางดำเนินการจัดยุวกาชาดนอกโรงเรียน ให้คณะผู้ดำเนินงาน หรือคณะผู้ก่อตั้ง ซึ่งหมายถึง หน่วยงาน องค์กร สถาบัน สมาคม หรือคณะบุคคลที่มีจิตใจเลื่อมใสศรัทธา มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวัตถุประสงค์ของกาชาดและยุวกาชาด เสนอคำร้องขอจัดตั้งหมู่ยุวกาชาดนอกโรงเรียน ไปยังผู้มีอำนาจอนุมัติ ได้แก่ ผู้อำนวยการกองยุวกาชาด หรือ นายกยุวกาชาด (ผู้ว่าราชการจังหวัด) แล้วแต่กรณี การดำเนินการจัดยุวกาชาดนอกโรงเรียนในส่วนภูมิภาค ให้คณะผู้ดำเนินงานหรือคณะผู้ก่อตั้งประสานงานไปที่สำนักงานศึกษาธิการจังหวัด ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีเจ้าหน้าที่ยุวกาชาดของจังหวัด คือ ศึกษาธิการกรมพลศึกษาประจำจังหวัด ทำหน้า

ที่รับผิดชอบโดยตำแหน่งในคํานงานยูวกาชาดในจังหวัดนั้น ๆ ซึ่งรวมไปถึงการทำทะเบียนการจัดตั้งหมู่ การนิเทศและติดตามผลเพื่อรายงานให้กองยูวกาชาด กรมพลศึกษา และสภาภาษาชชาติไทย ไคทราบ (กองยูวกาชาด, 2531 : 3 - 4)

หลักสูตรยูวกาชาดนอกโรงเรียน ประกอบด้วยหลักสูตรต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. หลักสูตรพื้นฐาน
2. หลักสูตรเฉพาะอย่าง
3. หลักสูตรวิชาชีพ

หลักสูตรพื้นฐาน เป็นหลักสูตรบังคับสำหรับผู้สมัครเป็นสมาชิกยูวกาชาดนอกโรงเรียนที่จะต้องเข้ารับการอบรม เพื่อให้สมาชิก มีความรู้ ความเข้าใจ ในกิจกรรมกาชาดและยูวกาชาด อันจะก่อให้เกิดความศรัทธาและเสียสละตามอุดมการณ์ และก่อให้เกิดผลต่อการปฏิบัติจริงในชีวิตประจำวัน อีกทั้งได้รับความรู้พื้นฐานที่เป็นประโยชน์ต่อตนเอง ครอบครัว และชุมชน ในคํานงารรักษาสุขภาพอนามัยและรู้วิธีการที่จะดำรงชีวิตให้อยู่ได้อย่างมีความสุขในสภาวะสังคมปัจจุบัน สามารถบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์แก่ชุมชนอันจะส่งผลต่อประเทศชาติ ในฐานะพลเมืองดีของชาติ ในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข

1. เนื้อหาและกิจกรรมที่อบรมในหลักสูตรนี้ประกอบด้วย

1. วิชาและกิจกรรมบังคับ เป็นวิชาและกิจกรรมที่ต้องจัดใหม่ในการอบรม ได้แก่ วิชาการกาชาดและยูวกาชาด สภาสังคมปัจจุบัน ยูวกาชาดกับการพัฒนาชุมชน การเผยแพร่กิจกรรมของกาชาด ข้อคิดในการเลือกอาชีพ การบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การแสดงรอบกองไฟ พิธีรอบเสาธง ฯลฯ

2. วิชาและกิจกรรมเลือก เป็นวิชาและกิจกรรมที่เสริมหลักสูตร เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความกว้างขวางยิ่งขึ้น อาจเลือกโดยคณะกรรมการฝึกอบรม หรือโดยความต้องการของสมาชิกยูวกาชาดนอกโรงเรียน วิชาและกิจกรรมเลือก เช่น การพัฒนาคุณภาพชีวิต ทักษะในครอบครัว ครอบครัวศึกษา กิจกรรมเดินทางไกล การทัศนศึกษา ฯลฯ

2. วิธีการอบรม ใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ การบรรยาย การอภิปรายกลุ่ม การ

สำคัญและฝึกปฏิบัติจริง อันจะทำให้สมาชิกสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อสังคม
ให้มากที่สุด

3. ระยะเวลาในการอบรม จัดแบบอยู่ค่ายพักแรม โดยใช้เวลา 4 วัน 3 คืน

หลักสูตรเฉพาะอย่าง เป็นหลักสูตรที่กำหนดเนื้อหาวิชาเพื่อให้สมาชิกยุวกาชาคนอก
โรงเรียนได้รับความรู้ ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะ หลักสูตรนี้เป็นโครงการต่อเนื่องจาก
หลักสูตรพื้นฐานใช้เวลาในการอบรม 30 ชั่วโมงโดยประมาณ สามารถจัดแบบอยู่ค่ายพักแรม
หรือจัดแบบไปกลับก็ได้ หลักสูตรเฉพาะอย่างเช่นหลักสูตรวิชาปฐมพยาบาล หลักสูตรวิชาพี่เลี้ยงเด็ก
 ฯลฯ

หลักสูตรวิชาชีพ เป็นหลักสูตรที่มุ่งเน้นให้สมาชิกยุวกาชาคนอกโรงเรียน ได้มีความรู้
และทักษะในการประกอบอาชีพ ซึ่งอาจเป็นการปรับปรุงอาชีพเดิมที่ทำอยู่แล้วให้ดีขึ้น หรือเป็น
อาชีพเสริมเพื่อการเพิ่มรายได้ให้กับตนเองและครอบครัว หลักสูตรนี้ใช้เวลาในการอบรมตั้งแต่
30 - 200 ชั่วโมง สมาชิกยุวกาชาคนอกโรงเรียนที่จะเข้ารับการอบรมหลักสูตรวิชาชีพ จะต้อง
ผ่านการอบรมหลักสูตรพื้นฐานมาก่อน

กิจกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ การฝึกอบรมสมาชิกยุวกาชาคนอกโรงเรียน มีจุดมุ่งหมาย
เพื่อพัฒนาให้เยาวชนเป็นผู้มีจิตใจที่เสียสละและอุทิศตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม ใน
โอกาสต่าง ๆ ดังนั้นหลังจากดำเนินการจัดโครงการอบรมสมาชิกยุวกาชาคนอกโรงเรียนหลักสูตร
อื่น ๆ หรือกิจกรรมต่อเนื่องอื่น ๆ โดยให้สอดคล้องกับวัยและความสนใจ ความพร้อมและความ
เหมาะสมของสภาพท้องถิ่น กิจกรรมต่อเนื่องที่อาจจัดขึ้นได้แก่กิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ กิจกรรม
เสริมความรู้ กิจกรรมสร้างสัมพันธ์ภาพ และกิจกรรมส่งเสริมความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และ
พระมหากษัตริย์ (กองยุวกาชาต, 2531 : 13 - 31)

ค. บทบาทของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัดกับงานยุวกาชาคนอกโรงเรียน

ศึกษานิเทศก์ นับว่าเป็นผู้ที่มีความสำคัญยิ่ง เพราะเป็นผู้ที่จะต้องพบปะเพื่อ
แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรทางการศึกษา ดังนั้น ฐานะของศึกษานิเทศก์ จึงมีอยู่ 4 ฐานะ
คือ

1. ฐานะนักบริหาร ตาม พ.ร.บ. ประถมศึกษา พ.ศ. 2478 มาตรา 5
ถือว่า ศึกษานิเทศก์เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ มีอำนาจเป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการ แต่โดย
ปฏิบัติแล้วถือว่า ศึกษานิเทศก์เป็นเพียงเพื่อนร่วมงาน มิใช่ผู้บังคับบัญชาที่มีอำนาจสั่งการ เป็นแต่
เพียงผู้ให้คำปรึกษา

2. ฐานะเป็นนักวิชาการ เป็นตัวแทนของกระทรวงศึกษาธิการ ช่วยเหลือ
ศึกษาธิการจังหวัด ศึกษาธิการอำเภอ ดูแลส่งเสริมและควบคุมมาตรฐานการศึกษาในด้านวิชาการ

3. ฐานะเป็นผู้ประสานงาน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน

4. ฐานะวิทยากร จะต้องเป็นผู้ที่ศึกษาหาความรู้จริง ทำได้จริงและรู้ที่มาของ
แหล่งความรู้นั้น ๆ

สมาน แสงมลิต (2528 : 32 - 33) ได้กล่าวถึงบทบาทของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา
ว่า นอกจากการนิเทศแล้ว ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษายังต้องให้การส่งเสริมด้านลูกเสือยุวกาชาด
ตลอดจนจะต้องมีความสนใจงานของกรมอื่น ๆ ที่ดำเนินการจัดการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ
โรงเรียน และการทำงานในความรับผิดชอบ ให้ประสบความสำเร็จนั้น ควรประสานการทำงาน
และพยายามให้บุคลากรและหน่วยงานอื่น ๆ เข้ามาร่วมงานให้ได้มากที่สุด

ขอบข่ายหน้าที่ของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัดตามโครงสร้างระยะที่ 2
(พ.ศ. 2531 - 2533) (หน่วยศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา, 2531 : 13 - 14) มีดังนี้

1. เป็นตัวแทนกรมพลศึกษา ไปปฏิบัติหน้าที่สนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ
ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

2. นิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรวิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี
ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นันทนาการและศูนย์ฝึกกีฬาภายในจังหวัด

3. จัดประชุม อบรม สัมมนา วิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี
ยุวกาชาด นันทนาการ และกีฬา ในสถานศึกษาทุกจังหวัด

4. ศึกษา ค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัยวิทยาศาสตร์การกีฬา การเรียนการสอน วิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นันทนาการ กีฬา และ กิจกรรมเยาวชนและนำไปพัฒนาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น

5. จัดทำเอกสาร คู่มือ ตำรา นวัตกรรม ที่เกี่ยวข้องกับวิชาพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ เนตรนารี ยุวกาชาด ผู้บำเพ็ญประโยชน์ นันทนาการ กีฬาและกิจกรรมเยาวชน เผยแพร่ ให้กับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

6. ปฏิบัติงานตามแผนพัฒนาจังหวัดและโครงการต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกรมพลศึกษา ตามที่จังหวัดมอบหมาย

7. ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานของกรมพลศึกษา และ หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง

8. จัดและดำเนินการแข่งขันกีฬาส่งเสริมการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพของ มวลชน

9. จัดทำข้อมูลและสถิติทางการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับงานของกรมพลศึกษา

10. ติดตามประเมินผล สรุปรายงานผลการดำเนินงานโครงการต่าง ๆ ต่อ กรมพลศึกษา

การปฏิบัติงานศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัดแต่ละจังหวัด จะแบ่งออกเป็น 4 งาน ดังนี้

1. งานธุรการ มีหน้าที่จัดทำทะเบียนข้อมูลค่านบุคลากร ลูกเสือ ยุวกาชาด ติดตามเรงรัคประสานงาน และดำเนินการเกี่ยวกับหนังสือและเอกสารราชการของกรมพลศึกษา จัดพิมพ์หนังสือและเอกสารทางราชการและทางวิชาการ

2. งานนิเทศและเผยแพร่ มีหน้าที่ ศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์ วิจัย ศึกษาทดลอง ผลิตสื่อเพื่อการนิเทศ ตลอดจนประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ทางวิชาการพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา

3. งานฝึกอบรม มีหน้าที่จัดประชุม อบรมสัมมนา กำหนดแผนการฝึกอบรมและประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำเอกสารพัฒนาหลักสูตรตลอดจนประเมินผลโครงการฝึกอบรมด้านพลศึกษา สุขศึกษา ลูกเสือ ยุวกาชาด เนตรนารี นันทนาการ และวิทยาศาสตร์การกีฬา

4. งานส่งเสริมกีฬาและกิจกรรมพิเศษ มีหน้าที่ จัดและดำเนินการ ส่งเสริมและฟื้นฟู ประสานงานและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในด้านลูกเสือยุวกาชาด และการแข่งขันกีฬานักเรียน นักศึกษา เยาวชนและประชาชนประจำปี ตลอดทั้งประเมินผลการปฏิบัติงานและรายงาน (หน่วยศึกษานิเทศกรรมพลศึกษา, 2531 : 15 - 16)

จะเห็นได้ว่า ศึกษานิเทศกรรมพลศึกษาประจำจังหวัดทุกจังหวัดจะต้องปฏิบัติหน้าที่เพื่อสนองนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ในส่วนที่กรมพลศึกษารับผิดชอบ และกิจกรรมยุวกาชาดนอกโรงเรียนเป็นงานยุวกาชาดลักษณะหนึ่งที่อยู่ในความรับผิดชอบของกรมพลศึกษา ที่จะต้องส่งเสริม เผยแพร่ประชาสัมพันธ์และประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งในปัจจุบันได้มีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนโดยตรงอยู่แล้ว คือ ศูนย์การศึกษา นอกโรงเรียนจังหวัดทุกจังหวัด การประสานงานยุวกาชาดนอกโรงเรียน โดยขอความร่วมมือสนับสนุนและดำเนินงานร่วมกันกับศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด จะเป็นแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้กิจกรรมยุวกาชาดนอกโรงเรียนแพร่หลายในหมู่เยาวชนนอกระบบโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

ง. บทบาทของผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดกับงานยุวกาชาดนอกโรงเรียน

ในการจัดกิจกรรมพัฒนาเยาวชนนอกระบบโรงเรียน โดยเฉพาะกิจกรรมยุวกาชาดนอกโรงเรียนนั้น ผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด นับว่าเป็นบุคคลสำคัญคนหนึ่งที่จะทำให้งิจกรรมยุวกาชาดนอกโรงเรียน มีความแพร่หลายในหมู่เยาวชน และคุณสมบัติที่สำคัญของผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้บริหารการศึกษาพึงควรมี นั้น นักการศึกษานอกโรงเรียนของไทยท่านหนึ่ง คือ โมหัมหมัด อับดุลการ์เต (2520, 6 - 16) ได้ทำการศึกษา "การบริหารการนิเทศและประชาสัมพันธ์การศึกษานอกโรงเรียน" ได้สรุปคุณสมบัติของผู้บริหารศูนย์ศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีความรู้ ความเข้าใจประวัติความเป็นมา ลักษณะขอบเขตและกิจกรรมขององค์กร สถาบัน และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกโรงเรียน
2. มีทัศนคติที่ดี จริงใจ เคารพ เชื่อมั่นในเกียรติ คุณค่า และความสามารถของมนุษย์ทุกคน
3. เข้าใจและมีทักษะเกี่ยวกับการใช้วิธีการ กระบวนการและเทคนิคต่าง ๆ ในการสอน
4. เข้าใจการจัดทำโครงการ และการเป็นผู้นำแบบประชาธิปไตย
5. มีความรู้ ทักษะ และความชำนาญในวิธีการและเทคนิคการติดต่อ (การสื่อความเข้าใจ) กับบุคคลเป็นกลุ่ม
6. มีความรู้ ความสามารถ และทักษะที่จำเป็นสำหรับ "การคิดเป็น" ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนนอกระบบโรงเรียนปฏิบัติตน ในฐานะพลเมืองดี และปฏิบัติหน้าที่ในฐานะนักวิชาชีพที่รับผิดชอบต่อสังคม
7. มีความรู้ และเข้าใจการปฏิบัติตนตามกระบวนการและหลักการประเมินผล
8. มีทัศนคติของนักวิชาชีพ มีความสำนึกถึงซึ่งต่อจรรยาบรรณของนักการศึกษา ระดับอาชีพ และมีความผูกพันแน่วแน่ต่อการปฏิบัติงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน
9. สามารถสร้างความสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพกับบุคคล และหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษานอกระบบโรงเรียนได้
10. มีทักษะและความสามารถในการติดต่ออย่างมีประสิทธิภาพทั้งในการพูดและการเขียน

บทบาทการบริหารงานของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน นั้น ทิพย์พรรณ นพวงศ์ ณ ออยุธยา (2529 : 19 - 21) ได้สรุปหน้าที่และบทบาทที่สำคัญ คือ

1. ร่วมวางแผนกับองค์กรท้องถิ่น

2. สำรวจปัญหาและความต้องการของท้องถิ่น เพื่อจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้สอดคล้องกับการพัฒนาชนบทแนวใหม่
3. ประสานงานใกล้ชิดกับ 4 กระทรวงหลักและองค์กรเอกชน
4. ปรับปรุงคุณภาพการศึกษาให้มีมาตรฐานสูงขึ้น การเรียนทักษะวิชาชีพต้องให้สามารถประกอบอาชีพได้จริง
5. จัดกิจกรรมต่าง ๆ โดยเน้นกลุ่มเป้าหมายวัยหนุ่มสาวเพื่ออบรม และเตรียมให้เป็นพ่อ แม่ และผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต
6. ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่นให้ประชาชนมีความภาคภูมิใจในวัฒนธรรมท้องถิ่นของตน

จะเห็นได้ว่า การประสานงานเป็นบทบาทที่สำคัญยิ่งประการหนึ่งของผู้บริหาร การศึกษานอกโรงเรียน เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ซึ่งมุ่งเน้นการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงาน โดยเฉพาะการจัดกิจกรรมการศึกษานอกระบบโรงเรียนระดับท้องถิ่น มักจะต้องเกี่ยวข้องกับบุคลากรจากหน่วยงานหลาย ๆ หน่วยงาน ดังที่ เจ็ดหล้า สุนทรวิภาคและคณะ (2527) ได้ทำการศึกษาวิจัย บทบาทของผู้บริหารการศึกษาและผู้ประสานงานระดับท้องถิ่น ต่อการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียน สรุปได้ว่า บทบาทดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนระดับท้องถิ่น ควรมีดังนี้

1. ร่วมให้คำปรึกษางานการศึกษานอกโรงเรียน
2. ร่วมประชุมวางแผนงานการศึกษานอกโรงเรียน
3. ร่วมส่งเสริมช่วยเหลือและประสานงานกับหน่วยงานอื่นในงานการศึกษานอกโรงเรียน
4. ร่วมสนับสนุนหรือหาทางช่วยเหลือด้านงบประมาณ เพื่องานการศึกษานอกโรงเรียน จะใดดำเนินการไปด้วยดี
5. ร่วมให้การสนับสนุนการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่งานการศึกษานอกโรงเรียน
6. ร่วมสำรวจปัญหาและความต้องการของชุมชนระดับท้องถิ่น

กิจกรรมยูวกาชาตนอกโรงเรียนเป็นกิจกรรมการศึกษาอกระบบโรงเรียนอีก
ลักษณะหนึ่ง ที่ผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนควรจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้องในการส่งเสริม
สนับสนุน และเผยแพร่ให้มีความแพร่หลายในกลุ่มเยาวชนนอกโรงเรียนให้มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพราะ
กิจกรรมดังกล่าวนี้ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เห็นความสำคัญและได้จัดให้เป็นกิจกรรมสำหรับ
เยาวชนในระบบโรงเรียน และการนำกิจกรรมนี้ไปจัดให้กับเยาวชนนอกระบบโรงเรียน ก็จะเป็น
การพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีของชาติได้อีกแนวทางหนึ่ง

จ. บทสรุปตอนที่ 1

ความมุ่งหวังของกาชาตสากล มีวัตถุประสงค์เพื่อการสงเคราะห์ ช่วยเหลือ
บรรเทาทุกข์แก่มวลมนุษย โดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างในด้านเชื้อชาติ ศาสนา และลัทธิการเมือง
ทั้งนี้ เพื่อให้มวลมนุษยได้อยู่ร่วมกันด้วยความสันติสุข

กิจกรรมยูวกาชาต เป็นกิจกรรมที่องค์การกาชาตสากล มีมติ ให้สภากาชาตของ
ประเทศต่าง ๆ จัดกิจกรรมกาชาตสำหรับเยาวชน เพื่อฝึกฝนอบรมให้เยาวชนทั่วโลกฝึกฝึในทาง
สันติสุข รู้จักการดูแลรักษาสุขภาพอนามัย ทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมและมีสัมพันธภาพที่ดีกับ
เพื่อนมนุษย์ทั่วไป โดยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับระบบการศึกษาของแต่ละประเทศ ซึ่งในประเทศไทย
แบ่งกิจกรรมยูวกาชาตเป็น 2 ประเภท คือ ยูวกาชาตในสถานศึกษาและยูวกาชาตนอก
โรงเรียน

การจัดกิจกรรมยูวกาชาตในสถานศึกษา ได้มีการกำหนดหลักสูตรและกิจกรรม
การเรียนการสอนยูวกาชาตไว้ในระดับชั้นประถมศึกษา โดยจัดเป็นวิชาบังคับเลือกกำหนดให้สอน
ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ส่วนในระดับมัธยมศึกษาได้กำหนดให้มีวิชายูวกาชาตเป็นวิชาบังคับ
เลือกวิชาหนึ่ง ตามคำสั่งกระทรวงศึกษา ที่ วก 94/2528 ลงวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2528
(อภิรักษ์ วงษ์ศิริ, 2530 : 56)

การจัดกิจกรรมยูวกาชาตนอกโรงเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชน
ที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ได้มีโอกาสพัฒนาคุณภาพชีวิต โดยปลูกฝังอุดมการณ์ของการกาชาตและ
ยูวกาชาต ให้แพร่หลายไปสู่กลุ่มเยาวชนให้มากยิ่งขึ้น เป็นการปลูกฝังให้เยาวชนมีจิตใจ เสียสละ

อุทิศตนเพื่อบำเพ็ญประโยชน์ต่อส่วนรวม ฝึกฝนการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักการทำงานร่วมกัน เป็นกลุ่ม ตลอดจนได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าวิชาการและวิชาชีพ ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต อันจะส่งผลให้ประเทศไทย มีทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ คุณค่าและเป็นพลังสำคัญที่จะช่วยพัฒนาประเทศไทยต่อไป

กิจกรรมยุวกาชาดนอกโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้หน่วยงาน องค์กร สถาบัน หรือคณะบุคคลที่มีความสนใจและมีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและวัตถุประสงค์ของการกาชาดและยุวกาชาด สามารถขอจัดตั้งหมู่ยุวกาชาดนอกโรงเรียนและดำเนินการจัดโครงการอบรมสมาชิกยุวกาชาดนอกโรงเรียน ตามหลักสูตรที่กองยุวกาชาดได้กำหนดไว้ โดยการดำเนินการดังกล่าวจะได้รับการสนับสนุนค่านางบประมาณ ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น จากกองยุวกาชาด สภากาชาดไทย และกรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

เนื่องจากเยาวชนนอกระบบโรงเรียน ส่วนใหญ่อยู่ตามท้องถิ่นชนบทในจังหวัดต่าง ๆ ดังนั้น กิจกรรมยุวกาชาดนอกโรงเรียนที่ได้มีการดำเนินการแล้ว ส่วนใหญ่จึงดำเนินงานโดยหน่วยงานปฏิบัติในระดับจังหวัดและผู้ที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมนี้ ได้แก่ ศึกษาพิเศษ กรมพลศึกษาประจำจังหวัด ซึ่งมีขอบข่ายหน้าที่ ประการหนึ่ง คือ จัดประชุมอบรมค่านางบกิจกรรมยุวกาชาดของจังหวัดนั้น ๆ นอกจากนี้ยังมีหน่วยงานปฏิบัติอีกหน่วยงานหนึ่ง คือ ศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด ซึ่งมีหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนในทุกรูปแบบ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนและประชาชนในจังหวัดนั้น ให้มีความรู้ ความสามารถ ตลอดจนทักษะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตและสามารถปฏิบัติตนในฐานะของพลเมืองดีที่จะช่วยพัฒนาชาติบ้านเมืองให้เจริญก้าวหน้า

ดังนั้น ศึกษาพิเศษ กรมพลศึกษาประจำจังหวัด และผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จึงนับได้ว่าเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่จะช่วยให้กิจกรรมยุวกาชาดนอกโรงเรียนแพร่หลายไปสู่เยาวชนที่อยู่ตามท้องถิ่นชนบท ซึ่งส่วนใหญ่ขาดโอกาสที่จะได้ศึกษาในระบบโรงเรียน ซึ่งถ้าหากได้รับการส่งเสริมสนับสนุนและเผยแพร่กิจกรรมนี้ โดยบุคลากรที่เกี่ยวข้องดังกล่าวก็จะทำให้กิจกรรมยุวกาชาดนอกโรงเรียน ได้แพร่หลายไปยังกลุ่มเยาวชนมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการประสานงาน

ก. ความหมายของการประสานงาน

นักวิชาการและนักบริหาร ได้อธิบายและให้ความหมายเกี่ยวกับ "การประสานงาน" ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นคำอธิบายที่สนับสนุนและสอดคล้องกันดังต่อไปนี้

การประสานงาน คือ การที่บุคคลหรือหน่วยงานในองค์การทำงานร่วมกันกับบุคคลหรือหน่วยงานอื่น เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์เดียวกัน (เกษม สุวรรณกุล, 2512 : 1)

การประสานงาน คือ การจัดระเบียบการทำงานเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาทำงานร่วมกันและให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติการเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน ไม่ทำงานซ้ำซ้อนขัดแย้งกัน ทั้งนี้ เพื่อให้งานดำเนินไปอย่างราบรื่น การประสานงาน เป็นการเอางานต่องานมาประสานกัน เพื่อก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในการทำงาน (พัฒน์ บุญยรัตพันธ์, 2517 : 106)

การประสานงาน หมายถึง การจัดให้ผู้แทนของหน่วยงานย่อยทุกหน่วยมาพบกันเพื่อปรึกษาหารือกัน มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือทราบเรื่องการปฏิบัติของผู้อื่น และเพื่อให้งานสัมพันธ์และไม่ขัดแย้งกันโดยยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก (ภิญโญ สาธร, 2526 : 210)

การประสานงาน เป็นเครื่องมือที่สำคัญของผู้บริหาร ทำให้บุคคลสามารถผนึกกำลังร่วมกันทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ การประสานงานและการสื่อความหมายมีความสัมพันธ์ต่อกัน โดยเฉพาะในองค์การ ผู้บริหารจะทำหน้าที่ทั้งผู้ประสานและผู้สื่อความหมาย การประสานงานเปรียบเหมือนภาพเขียน การสื่อความหมายเปรียบเสมือนส่วนที่เป็นรายละเอียดของภาพนั้น (หลุย จำปาเทศ, 2526 : 82)

การประสานงาน เป็นกระบวนการเชื่อมสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัตถุ และทรัพยากรอื่น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยจะเกิดขึ้นระหว่างบุคคลกับบุคคล บุคคลกับหน่วยงาน หรือระหว่างหน่วยงานหนึ่งกับอีกหน่วยงานหนึ่ง ซึ่งไม่จำเป็นว่าหน่วยงานนั้น จะต้องมีเป้าหมายอย่างเดียวกัน แต่การประสานงานจะช่วยให้รู้ซึ่งกันและกันว่าใครกำลังทำกิจกรรมอะไรอยู่ (นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์, 2523 : 85)

จากความหมายของการประสานงาน ซึ่งนักวิชาการและนักบริหารได้ให้ความหมายไว้ พอสรุปได้ว่า การประสานงานเป็นกระบวนการเชื่อมความสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล วัตถุ และทรัพยากร เพื่อให้การปฏิบัติงานบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน โดยผู้แทนหน่วยงานมาพบปะปรึกษาหารือ เพื่อให้มีโอกาสดูแลความคิดเห็น ตลอดจนทราบถึง การปฏิบัติงานเพื่อให้งานสัมพันธ์ต่อเนื่องและไม่ขัดแย้งกัน โดยยึดเป้าหมายใหญ่ขององค์การเป็นหลัก มีการจัดระเบียบในการทำงานเพื่อให้เจ้าหน้าที่ฝ่ายต่าง ๆ ร่วมมือปฏิบัติงานอย่างเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน เป็นการประสานคน ประสานความคิด ประสานนโยบาย และตัดสินใจร่วมกันเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ ได้อย่างประสานสอดคล้องและต่อเนื่องกัน

ข. หลักและวิธีการประสานงาน

ทิตยา สุวรรณะชญ (2525 : 157) ได้กล่าวถึง แนวความคิด การประสานงานในการวางแผนพัฒนาจังหวัดว่า จะต้องมีการจัดองค์กรในการทำหน้าที่และมีการประสานงานในการทำหน้าที่ ซึ่งในการศึกษาพบว่า การประสานงาน คือ กระบวนการในอันที่จะก่อให้เกิดการประสานสัมพันธ์ระหว่างส่วนต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อปฏิบัติภารกิจร่วมกัน

คณะกรรมการโครงการโคราชพัฒนา (2527 : 22 - 23) ได้กล่าวถึง วิธีการทำงานแบบผสมผสานของจังหวัดนครราชสีมา คือ

1. หาแนวทางทำให้ผู้บริหาร (ระดับจังหวัด) มองเห็นความสำคัญของการทำงาน ซึ่งในอดีตต่างคนต่างทำ
2. เพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนแนวความคิดและปัญหาในการทำงานของแต่ละหน่วยงานเพื่อช่วยเหลือประชาชน และหาข้อมูลร่วมกัน
3. กระจายแนวความคิด หลักการดำเนินการทำงานแบบผสมผสานไปสู่เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ตำบล โดยผ่านการประชุมของแต่ละหน่วยงาน ระหว่างหน่วยงานที่มีขึ้นตามปกติ และจังหวัดจัดให้มีขึ้นเป็นกรณีพิเศษ นอกจากนี้โดยการพบปะติดต่อกันเป็นส่วนตัว การเผยแพร่ข่าวสารความเคลื่อนไหวของการทำงาน
4. จัดสัมมนาหน่วยงานระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล

5. จังหวัดควรกำหนดเรื่องการทำงานแบบผสมผสาน เป็นนโยบายของจังหวัดให้ชัดเจน

6. สร้างโครงการอย่างน้อย 1 โครงการ เพื่อเปิดโอกาสให้แต่ละหน่วยงานมีโอกาสเข้ามาประสานงานกัน

7. วางแผนผสมผสานอย่างน้อย 1 แผน ในท้องถิ่นและปฏิบัติตามแผนนั้น

8. วิเคราะห์ข้อบช่ายของแต่ละหน่วยงาน เพื่อจัดระบบงานไม่ให้มีความซ้ำซ้อน

9. ให้สำนักงานจังหวัดเป็นศูนย์ประสานงานด้านการทำงานแบบผสมผสาน และควรมีข้อมูลพื้นฐานการบริการพร้อม

10. เพื่อแก้ไขปัญหาว่าทำงานไม่ตรงตามความต้องการ ขาดความร่วมมือจากประชาชน จะต้องมึข้อมูลทุกด้านของท้องถิ่น โดย

10.1 ได้มาจากคณะกรรมการพัฒนาหมู่บ้าน

10.2 ทุกหน่วยงานในองค์กรหมู่บ้านเก็บข้อมูล ถ้าเป็นไปได้ควรทำเป็นรูปแบบเดียวกัน

แบบเดียวกัน

ทวี ทิมชำ (2528 : 150 - 151) ให้แนวความคิดว่า การประสานการทำงานทั้งภายในหน่วยงานเองและระหว่างหน่วยงาน เป็นสิ่งสำคัญมาก เพราะจะทำให้การดำเนินงานขององค์กรดำเนินไปด้วยดีบรรลุวัตถุประสงค์ หากแต่ละหน่วยงานต่างทำงานของตนไปโดยไม่คำนึงถึงหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง และไม่จัดให้มีการประสานงานที่ดีแล้วก็เป็นกรยากที่องค์การนั้นจะบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพได้ การประสานงาน จึงเป็นตัวกลางในการดำเนินกิจกรรมทั้งหมด ให้มีความสอดคล้องต่อกัน และเป็นไปโดยราบรื่น ดังนั้นหลักการในการประสานงานที่สำคัญจึงมีดังนี้

1. การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการบริหาร เช่น มีการวางแผนที่ดี การจัดแผนผังองค์การ แผนผังหน้าที่การทำงาน การกระจายและการเคลื่อนไหวของงาน

2. การประสานงานเป็นการประสานความคิด ปัจจัยของการประสานงานต้องเกิดมาจากความคิดเห็นของกลุ่มคณะ

3. การประสานงานควรวีทั้งพิธีการและไม่เป็นพิธีการ
4. การควบคุม ไม่ว่าจะเป็นการควบคุมในลักษณะใดก็ตาม มีบทบาทต่อการประสานงานมาก
5. การประสานงานจะต้องประสานการทำงานกับนโยบายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรเข้าด้วยกัน และมีการกำหนดเวลาในการทำงานที่เหมาะสม เพื่อให้งานประสานสอดคล้องกัน
6. การประสานงานเป็นเรื่องเกี่ยวกับคนและจิตใจ เพื่อเข้าปฏิบัติงานร่วมกัน และสามารถทำงานอย่างเป็นที่มางาน

สมพงษ์ เกษมสิน (2521 : 155 - 157) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับหลักการประสานงาน ว่าการประสานงานเป็นการประสานนโยบายหรือวัตถุประสงค์ขององค์กรเข้าด้วยกัน ข้อสำคัญของการประสานงานคือความร่วมมือ (Cooperation) เป็นเรื่องเกี่ยวกับคน งาน และจิตใจ เพื่อการทำงานร่วมกัน นอกจากนี้การประสานงานยังเป็นเรื่องเกี่ยวกับเทคนิคการบริหาร ซึ่งต้องอาศัยทรัพยากร เช่น คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ อำนาจหน้าที่ เวลา ความตั้งใจในการทำงาน และความแตกต่าง ๆ รวมอยู่ด้วย การที่บุคคลหรือหน่วยงานจะร่วมมือประสานงานกับหน่วยงานอื่น ๆ ก็ต่อเมื่อมีความเข้าใจในวัตถุประสงค์อย่างชัดเจน การติดต่อสื่อสาร เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจจึงเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องคำนึงถึง

นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์ (2523 : 86) ได้สรุปกระบวนการประสานงาน 3 ประการ คือ

1. การกำหนดแผนหรือโครงการสำหรับทุกคนในหน่วยงาน
2. ให้ทุกคนหรือหน่วยงานเข้าใจแผนการหรือโครงการทั้งหมด หรือบางส่วนที่จำเป็นว่าใคร หน่วยงานใด มีหน้าที่อะไร และกำลังทำอะไรอยู่ขณะนี้
3. ให้หน่วยงานรับมอบหมายงานตามความถนัดของบุคคลหรือหน่วยงานนั้น

แมคฟาร์แลนด์ (Dalton E. McFarland

) (1979 . 194 - 195)

ได้สรุปกระบวนการประสานงานการจัดการศึกษาที่สำคัญ มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วม
2. การประสานแผน
3. การประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข่าวสารข้อมูล
4. การประสานหลักสูตรและกิจกรรม
5. การประสานค่านิยมวิทยาการ
6. การประสานค่านำงานหน้าที่ความรับผิดชอบ

ค. การประสานงานบุคลากรนอกโรงเรียน

การมีส่วนร่วม

การประสานงานเพื่อให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน จำเป็นจะต้องสร้างการมีส่วนร่วม โดยอาศัยการประชาสัมพันธ์ เพื่อแสวงหาแนวทางและความร่วมมือ จากบุคคลทั้งภายในหน่วยงาน และจากหน่วยงานอื่น ๆ ดังที่คณะกรรมการโคราซพัฒนา (2527 : 22) กล่าวว่า "การทำงานจะต้องหาแนวทางให้ผู้บริหาร (ระดับจังหวัด) มองเห็นความสำคัญของการทำงาน เพิ่มโอกาสในการแลกเปลี่ยนแนวความคิดและปัญหาในการทำงาน และกระจายความคิดของการทำงานร่วมกันไปสู่เจ้าหน้าที่ระดับอำเภอ ตำบล" เพื่อให้มีความเข้าใจแนวทางในการทำงานร่วมกัน และเข้ามาร่วมทำงานการประชาสัมพันธ์ จึงเป็นการบอกกล่าวเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีและก่อให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุจุดมุ่งหมาย โดยการใช้รูปแบบของการสื่อสารลักษณะต่าง ๆ ที่จะโน้มน้าวและชักชวนให้เกิดการมีส่วนร่วม ดังข้อเสนอแนะของหน่วยงานที่จัดอบรมบุคลากรนอกโรงเรียน ซึ่ง กองยุวกาชาด (2531 : รายงาน) ได้รวบรวมและสรุป กล่าวคือ กองยุวกาชาด กรมพลศึกษา ควรจะมีการจัดประชุมสัมมนาเจ้าหน้าที่เพื่อ การนี้ เพื่อทำความเข้าใจแนวนโยบายและวิธีการดำเนินงานยุวกาชาดนอกโรงเรียน และสามารถนำไปปฏิบัติเป็นแนวเดียวกันทั่วประเทศ ควรจะมีการประสานแผนการดำเนินงานในระดับกระทรวงหรือกรม เพราะปัจจุบันงานด้านการศึกษาเยาวชนมีหลายหน่วยงานดำเนินการอยู่แล้ว การประสานงานจะช่วยจัดปัญหาความซับซ้อนกันในเชิงปฏิบัติ และหลักการนิเทศการศึกษาที่ศึกษานิเทศก์และ

ผู้บริหารการศึกษา จะต้องคำนึงถึงประการหนึ่ง ก็คือ จะต้องเปิดโอกาสให้เกิดความร่วมมือและใช้ประโยชน์จากการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องให้มากที่สุด มีการวางแผนอย่างมีระบบ มีการประสานความร่วมมือและจัดให้มีกิจกรรมต่อเนื่องกันอย่างสม่ำเสมอ (วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์, 2525 : 23)

การประสานแผน

ภารกิจของศึกษานิเทศก์ และผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ในฐานะนักบริหาร ก็คือ การวางแผน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการเตรียมการดำเนินการที่ต้องปฏิบัติจัดทำในอนาคต เป็นการกำหนดแนวทางการกระทำไวล่วงหน้า ซึ่งมีลักษณะเฉพาะคือ เป็นเรื่องของอนาคต ที่จะต้องกระทำอย่างไรอย่างหนึ่ง โดยมีบุคคลหรือหน่วยงานใดหน่วยงานหนึ่งรับผิดชอบเป็นผู้ริเริ่มให้มีการกระทำ ดังนั้น การประสานงานกับหน่วยงาน ซึ่งมีจุดมุ่งหมายหรือวัตถุประสงค์ในการดำเนินงานที่มีลักษณะสัมพันธ์เกี่ยวเนื่องกัน เพื่อให้เกิดความร่วมมือทำงานร่วมกัน จำเป็นจะต้องมีการประสานแผน อันจะทำให้ทราบว่า ใครจะทำอะไร เป็นการแบ่งอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ ชัดเจนความซ้ำซ้อน ดังที่ ไพรัตน์ เคชะรินทร์ (2524 : 185) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การประสานงานเป็นการผนึกกำลังร่วมกันดำเนินงาน และการร่วมกันบริหารงาน ถือว่าเป็นปัจจัยที่นำไปสู่ความสำเร็จของโครงการ ดังนั้น หน่วยงานที่ทำงานร่วมกันควรปฏิบัติ ตามแนวทางการบริหาร ดังนี้

ก. การจัดโครงสร้างของการบริหารและคณะกรรมการโครงการแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ส่วนกลาง ระดับจังหวัด และระดับปฏิบัติงานภาคสนาม ให้กำหนดบทบาทและหน้าที่ในการประสานงานของคณะกรรมการในแต่ละระดับไว้อย่างชัดเจน

ข. ทุกหน่วยงานต้องร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติงาน โดยกำหนดทั้งแผนระยะสั้น และแผนระยะยาว

ค. จัดทำงบประมาณของแต่ละกรม กอง ควรมีการประสานงานกัน โดยแต่ละหน่วยงานจัดทำงบประมาณของตนที่จะต้องใช้ เพื่อขจัดปัญหาด้านงบประมาณไม่เพียงพอ

ง. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมมากที่สุด โดยสภาตำบลจะต้องมีบทบาท
 เกี่ยวข้องทั้งในฝ่ายที่ปรึกษา เพื่อให้ข้อคิดเห็น และฝ่ายปฏิบัติการ คือ เสนอโครงการอันเป็น
 ความต้องการที่มาจากประชาชน และเพื่อให้การทำงานร่วมกันดำเนินไปอย่างมีขั้นตอน
 อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์ (2524 : 15) เสนอว่าควรวางแผนและประสานแผนทั้งภายในหน่วย
 งาน หรือระหว่างหน่วยงานและมีการประสานงานเชิงกระตุ้น ระหว่างหน่วยงาน กับระหว่าง
 ประชาชน

พิน มาทอง (2528 : 62 - 64) ศึกษาธิการเขตการศึกษา 8 ได้
 กล่าวถึงการบริหารงานของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาด้านการประสานงานว่า ศึกษานิเทศก์จะ
 ต้องมีการประสานงานที่ดีมีความสัมพันธ์ชัดเจน การประสานงานในระบบ ควรมี 2 ประเภท
 คือ ประสานงานกับผู้ที่เป็เลขางานและหรือหาผู้ที่มีความสามารถที่ดีไปประสาน การประสาน
 งานกับหน่วยงานอื่น มีหลักการประสานงาน คือ ต้องคำนึงเวลาต้องประสานงานให้เร็วที่สุด
 เท่าที่จะเร็วได้ ส่วนการประสานงานนอกระบบ ควรมีความแนบเนียนในการเจรจาและติดต่อ
 จึงควรใช้หลักจิตวิทยาในการประสานงาน การสร้างมนุษยสัมพันธ์ จึงเป็นพื้นฐานสำคัญในการ
 บริหารงานด้านการประสานงาน ส่วนในด้านกาประสานงานกับหน่วยงานอื่นของศึกษานิเทศก์
 กรมพลศึกษา นั้น นายสมาน แสงมลิ อดีตปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้บรรยายในการสัมมนา
 ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาทั่วประเทศ ประจำปี 2528 ระหว่างวันที่ 4 - 8 กุมภาพันธ์ 2528
 ที่จังหวัดกระบี่ โดย ได้กล่าวว่า นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องงานของกรมพลศึกษา
 นั้น ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา จะต้องมีความสนใจเกี่ยวกับงานของกรมอื่น ๆ ที่ดำเนินการอยู่
 แล้ว ทั้งในโรงเรียนและนอกระบบโรงเรียน ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาควรจะต้องรับรู้ส่งเสริม
 และประสานงาน เพื่อวางแผนในการดำเนินงานการจัดการศึกษาทุกระดับ และทุกประเภท
 ทั้งในระบบและนอกระบบให้สอดคล้องกัน ศึกษานิเทศก์จึงต้องเข้าไปช่วยเหลือและให้ความ
 ร่วมมือกับกรมอื่น ๆ ด้วย เทคนิคในด้านการบริหารงาน จึงเป็นเรื่งที่สำคัญมาก และศึกษานิเทศก์
 จะต้องมีความสามารถในการวางแผน โดยประสานแผนการทำงานกับหน่วยงานจัดการศึกษาภายใน
 ในจังหวัด

การประสานงานหลักสูตรและกิจกรรม

กิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนนั้น เนื้อหา หลักสูตรและกิจกรรม นับเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการจัดการศึกษา ดังนั้น ในการประสานงานเพื่อการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงควรร่วมกันพิจารณาความเหมาะสมเกี่ยวกับเนื้อหาหลักสูตรและกิจกรรม เพื่อให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมายและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น ซึ่งจากการประชุมระดับชาติเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ที่ประชุมได้เสนอว่า เนื้อหาหลักสูตรและกิจกรรมที่ควรพิจารณาจัดดำเนินการอย่างเร่งด่วน มีดังนี้ (กรมการศึกษา นอกระบบโรงเรียน, 2530 : 23)

- ก. การให้บริการแก่เด็กที่จบ ป.6 และไม่ได้เรียนต่อ
- ข. การปรับปรุงการจัดการศึกษาต่อเนื่อง เพื่อถ่ายโอนประสบการณ์ เรียนรู้ และหน่วยกิต
- ค. การเสริมระบบการเรียนรู้ที่เป็นธรรมชาติในสังคม
- ง. การฝึกอบรมเพื่อการมีงานทำ
- จ. การจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาชนบท

ดังนั้นการจัดหลักสูตรและกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน จึงต้องมีความยืดหยุ่น และสามารถปรับเปลี่ยน โดยเลือกกิจกรรมให้เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย และระยะเวลาของการจัดกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียนจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อการประกอบอาชีพ เป็นการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์และเป็นการเสริมสร้างประสบการณ์ชีวิตให้แก่ผู้มาเข้าร่วมกิจกรรมทางการศึกษานอกระบบโรงเรียน

การจัดกิจกรรมยุวภาษาชาคนอกระบบโรงเรียน จัดเป็นการศึกษานอกระบบโรงเรียน รูปแบบหนึ่ง ที่กรมพลศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และสภาภาษาชาวไทย มุ่งหวังที่จะพัฒนาเยาวชนนอกระบบโรงเรียนด้วยการฝึกฝนอบรมให้เยาวชนได้มีความรู้ ความเข้าใจในหลักการและอุดมการณ์ของภาษาและยุวภาษา อันจะนำไปสู่การปฏิบัติตนให้เป็นพลเมืองดี มีคุณค่าต่อสังคมประเทศชาติ เป้าหมายของการจัดกิจกรรมนี้ จึงสอดคล้องกับแนวหลักสูตรและกิจกรรมการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนที่ศูนย์การศึกษานอกระบบโรงเรียนของแต่ละจังหวัดดำเนินการอยู่ การที่ศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา

ประจำจังหวัด และศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัดประสานความร่วมมือในการดำเนินงานนี้ร่วมกัน ก็จะเป็นแนวการจัดการศึกษาออกระบบโรงเรียนอีกรูปแบบหนึ่งที่จะทำให้เยาวชนออกระบบโรงเรียน ได้มีส่วนร่วมปฏิบัติกิจกรรมยูวาทาชาต เช่นเดียวกับยูวาทาชาตในโรงเรียนที่มีการดำเนินการอยู่ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาและโรงเรียนมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นการเน้นให้เยาวชนเป็นผู้มีระเบียบวินัย และกระทำตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคมส่วนรวม

การประชุมปรึกษาหรือแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และข่าวสารข้อมูล

การทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียน ในขั้นปฏิบัติการ จะต้องอาศัยความร่วมมือตั้งแต่ระดับนโยบาย ระดับบริหาร ระดับสูง ตลอดลงมาถึงระดับปฏิบัติการภาคสนาม จำเป็นจะต้องมีการร่วมคิด ร่วมทำด้วยกัน ร่วมคิด คือ ร่วมมีบทบาทในด้านการวางแผน วางแนวทางในการกำหนดโครงการจัดการศึกษา ส่วนการร่วมทำเป็นการร่วมกันปฏิบัติงาน ในพื้นที่ตามกิจกรรมและเป้าหมายที่ได้คิดวางแผนไว้แล้ว การกระทำดังกล่าวจะช่วยทำให้งานการศึกษานอกระบบโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประหยัดทรัพยากร การประชุมปรึกษาหารือ เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและทำความเข้าใจในเรื่องหลักการ วิธีดำเนินงาน จะช่วยทำให้ผู้ปฏิบัติงาน ใ้รู้จักใช้มนุษยสัมพันธ์ที่ รู้จักปรับตัวให้สามารถทำงานร่วมกับเพื่อนร่วมงานจากต่างหน่วยงาน มีการรายงานผลการปฏิบัติงานในที่ประชุมทราบ อันจะทำให้สามารถแก้ไขหรือเพิ่มเติมในส่วนของงานที่อาจขาดตกบกพร่องให้ดีขึ้นได้ทันที (สมาคมการศึกษานอกระบบ, 2532 : 11 - 12) การพบปะเพื่อการปรึกษาหารือกันจะทำให้บุคคลที่จะต้องร่วมงานกันได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็น หรือ ได้ทราบเรื่องการปฏิบัติงานของผู้อื่น อันจะทำให้การทำงานสัมพันธ์และไม่ขัดแย้งกัน โดยจะต้องยึดเป้าหมายขององค์การเป็นหลัก (ภิญโญ สาร, 2526 : 210)

การประสานทรัพยากร

ทรัพยากร นับเป็นปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การดำเนินงานสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ได้โดยง่าย โดยเฉพาะในด้านการทรัพยากรบุคคลเพื่อการดำเนินงาน ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ จำเป็นจะต้องให้การส่งเสริมและพัฒนาทรัพยากรบุคคล เพื่อให้เหมาะสมต่อการดำเนินงานนั้น ๆ สำหรับการจัดกิจกรรมยูวาทาชาตนอกโรงเรียน ในขณะที่ยังไม่มี การจัดอบรม

สัมมนาบุคลากรทางค้ำนี้โดยตรง จำเป็นจะต้องประสานบุคลากรค้ำยวกาชาดจากสถานศึกษา
 ในระบบโรงเรียนที่มีความรู้ ความชำนาญ มีความเข้าใจในหลักการและวัตถุประสงค์ของ
 การกาชาดและยวกาชาด มาร่วมค้ำเนินงาน เป็นการประสานการใช้ทรัพยากรบุคคล เพื่อให้เกิด
 ประโยชน์สูงสุด นอกจากนี้ทรัพยากรบุคคลอาจหาได้จากผู้ชำนาญการซึ่งอยู่ตามท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น
 สถานีอนามัย วัตถุประสงค์จนผู้ประกอบการค้ำอาชีพต่าง ๆ ซึ่งมีความสามารถที่จะถ่ายทอดวิทยาการ
 ความรู้ ความชำนาญ ให้กับสมาชิกยวกาชาดนอกโรงเรียนได้ นอกจากทรัพยากรบุคคลแล้ว อีก
 ประการหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการค้ำเนินงานนั้นก็คือ การงบประมาณ ซึ่งสามารถจะหาได้จาก
 แหล่งต่าง ๆ เช่น การได้รับการสนับสนุนจากสภากาชาดไทย สำนักงานเหล่ากาชาดจังหวัด
 ตลอดจนผู้มีจิตศรัทธาบริจาคเพื่อสนับสนุนให้การค้ำเนินงานประสบความสำเร็จ การประสาน
 ทรัพยากรนี้ หากศึกษานิเทศกรรมพลศึกษาประจำจังหวัด และผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียน
 ได้ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อการสืบเสาะหาแหล่งสนับสนุนค้ำนทรัพยากรที่จะมาช่วย ใน
 การค้ำเนินงานยวกาชาดนอกโรงเรียน ก็จะทำให้การค้ำเนินงานนี้สามารถกระทำได้โดยง่าย
 สะดวกและราบรื่นยิ่งขึ้น

การประสานค้ำนอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ

การสร้าง ความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบของหน่วยงาน
 เพื่อปฏิบัติงานร่วมกันอย่างเป็นทีมงานนั้น ต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนตามความ
 ชำนาญของหน่วยงานที่ร่วมค้ำเนินงาน โดยไม่ให้มีลักษณะซ้ำซ้อน ดังที่ นพพงษ์ บุญจิตราคุลย์
 (2529 : 76 - 77) ได้กล่าวถึงเทคนิคการบริหารเพื่อให้เกิดเอกภาพ และขวัญกำลังใจแก่
 ผู้ร่วมงาน เพื่อลดความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้น และเพื่อความสะดวกคล่องตัวในการทำงาน ซึ่งประกอบ
 ด้วย

- ก. การกำหนดหน้าที่และการแบ่งงานในสายงานการกำหนดตัวบุคคลที่รับผิดชอบ
 งาน เพื่อความสะดวกในการติดต่อสอบถาม การกระจายงานและการติดตามงาน
 - ข. การกำหนดหน้าที่ของบุคลากร
 - ค. ทรัพยากรทางการบริหาร ซึ่งได้แก่ คน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และการจัดการ
- นอกจากนี้หน่วยงานระดับนโยบาย ควรจะได้มีการให้ค้ำแนะนํำในการปฏิบัติหน้าที่แก่หน่วยงาน

ระดับปฏิบัติตลอดจนการติดตามผลโครงการพัฒนาว่ามีมากน้อยเพียงใด ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานเพิ่มประสิทธิภาพมากขึ้น

การประสานงานเพื่อการร่วมมือกันทำงานนับเป็นนิมิตหมายที่ดีที่บุคคลและหน่วยงานควรจะต้องปฏิบัติ เพื่อการดำเนินงานตามความรับผิดชอบให้บรรลุเป้าหมาย แต่เท่าที่ผ่านมา การประสานงานมักจะมีปัญหาเกี่ยวกับตัวบุคคล และความเป็นเจ้าของโครงการ ทำให้การประสานงานไม่ราบรื่นเท่าที่ควร การร่วมมือกันทำงานจะก่อให้เกิดประโยชน์ในด้านต่าง ๆ เช่น ประหยัดเวลา งบประมาณ บุคลากร ตลอดจนทรัพยากรอื่น ๆ อีกด้วย การประสานงานที่ดีย่อมต้องอาศัยการวางแผน ความละเอียดรอบคอบเพื่อเตรียมการเกี่ยวกับการจัดปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นจะต้องใช้ในการปฏิบัติงานร่วมกัน

จ. ปัญหาและอุปสรรคในการประสานงาน

ปัญหาและอุปสรรคของการประสานงาน ซึ่งอาจทำให้การประสานงาน ไม่ประสบความสำเร็จ ได้แก่

1. การขาดความรู้ ความเข้าใจในลักษณะงานในความรับผิดชอบ จากการอภิปรายกลุ่มเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติงานของศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัด ในการสัมมนาศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาทั่วประเทศ (หน่วยศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษา, 2528 : 125 - 141) ได้พิจารณาหลักการและนโยบายของกรมพลศึกษาแล้วเห็นว่า ศึกษานิเทศก์เป็นตัวแทนของกรมพลศึกษาไปประจำอยู่จังหวัดต่าง ๆ กรมพลศึกษามีได้มีการพัฒนาบุคลากรให้ตรงเป้าหมายเท่าที่ควร ทั้งๆ ที่รู้ว่าศึกษานิเทศก์ต้องไปทำงานเกี่ยวกับกีฬา ลูกเสือ ยุวกาชาด ฯลฯ การอบรมหรือการเพิ่มพูนวิทยฐานะเกี่ยวกับหน้าที่การปฏิบัติโดยตรงมีน้อยมาก อีกประการหนึ่งก็คือ ศึกษานิเทศก์ที่ได้รับโอนมาจากครู ขาดประสบการณ์ และไม่ได้ผ่านการอบรมงานในหน้าที่มาก่อน นอกจากนั้นในระหว่างปฏิบัติงานด้วยตนเอง ก็ขาดความเข้าใจอันดีต่อกัน ทำให้การประสานสัมพันธ์ในการทำงาน ไม่สามารถดำเนินไปได้ด้วยดี

2. การขาดผู้บริหารที่มีความรู้ ความสามารถ ในการเป็นผู้นำและการสั่งการ การมอบหมายหน้าที่ให้กับหัวหน้างานยังไม่ชัดเจน ทำให้ไม่เกิดเอกภาพในการบริหารงาน เนื่อง

จากศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัดต้องปฏิบัติหน้าที่รับผิดชอบภายใต้การบังคับบัญชาของ
ศึกษาธิการจังหวัด และศึกษาธิการจังหวัดบางคนไม่เข้าใจหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ทำให้ไม่สนับสนุน
โครงการฯ ที่กรมพลศึกษาขอความร่วมมือในการดำเนินการ ศึกษาธิการจังหวัดไม่เอื้ออำนวย
การบริหารงานส่วนบุคคลให้กับงานของกรมพลศึกษา ที่ศึกษานิเทศก์รับผิดชอบ ตลอดจนไม่อำนวยความสะดวก
ความสะดวกในขณะที่ศึกษานิเทศก์ก็มีความจำเป็นต้องติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่
เกี่ยวข้อง (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมพลศึกษา, 2528 : 149 - 151)

3. การขาดแผนปฏิบัติงานที่ดี การไม่มีแผนในการทำงานนับ เป็นอุปสรรคที่สำคัญยิ่งประการหนึ่ง เพราะไม่สามารถที่จะทำใ้บุคคลหรือหน่วยงานอื่น ๆ ทราบวัตถุประสงค์หรือวิธีการในการทำงาน การวางแผนที่ปราศจากความสัมพันธ์ สอดคล้องกับกิจกรรมต่าง ๆ ย่อมก่อให้เกิดการสูญเสียทรัพยากรโดยเปล่าประโยชน์ ปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนอาจเกิดจากสิ่งต่าง ๆ ต่อไปนี้ (สมพงษ์ เกษมสิน, 2521 : 191)

- ก. ขาดความรู้เกี่ยวกับวิธีการวางแผน
- ข. ขาดข้อมูลและข่าวสารที่ดีสำหรับนำมาใช้ในการวางแผน
- ค. ผู้วางแผน วางแผนตามความเคยชิน
- ง. วัตถุประสงค์และนโยบายไม่แน่นอน ทำให้เกิดความยุ่งยากแก่การวางแผน อันจะช่วยให้การประสานงาน ประสานสอดคล้องกันได้
- จ. เอาจลประโยชน์ส่วนตัวมาพัวพันกับแผนงาน
- ฉ. อุปสรรคจากสภาพแวดล้อม เช่น ขนบธรรมเนียมประเพณี ฯลฯ
- ช. ขาดปัจจัยในการวางแผน เช่น กำลังคน งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์

4. การขาดการติดต่อสื่อสารที่ดี การประสานสัมพันธ์ในการทำงาน จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือ และการร่วมมือจะเกิดขึ้นได้จะต้องมีการติดต่อสื่อสาร และทำความเข้าใจซึ่งกันและกัน ฉะนั้น การประสานงานจะขาดประสิทธิภาพ หากระบบการติดต่อสื่อสารไม่ดีพอ

5. การก้าวก่ายหน้าทีการทำงาน หากองค์กรใดก็ตามที่มีการก้าวก่ายหน้าทีการทำงานกัน ก็เป็นการยากที่จะจัดให้มีการประสานงานซึ่งกันและกัน ความขัดแย้งมีแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นจากการแย่งงานกันทำ ดังนั้นการประสานงานที่มีประสิทธิภาพควรกระทำโดยผ่านสาย

การบังคับบัญชา มีการตั้งคณะกรรมการร่วมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีโอกาสตัดสินใจร่วมกันและร่วมแสดงความคิดเห็นต่าง ๆ

6. การขาดการนิเทศงานที่ดี การนิเทศงานเป็นกรรมวิธีที่ช่วยให้ทราบว่าการทำงานนั้น ได้ผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ มีการตรวจควบคุมงานเพื่อให้ทุกฝ่ายได้รับทราบผลการทำงาน รวมทั้งมีส่วนร่วมซึ่งกันและกันในการแก้ปัญหา เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์

7. การดำเนินนโยบายต่างกัน นับเป็นอุปสรรคต่อการประสานงานอีกประการหนึ่ง ดังนั้น หากจะให้มีการประสานการทำงานให้มากยิ่งขึ้น จำเป็นจะต้องดำเนินนโยบายในการทำงานที่สอดคล้องต่อกัน

8. การกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบไม่ชัดเจน ในการมอบอำนาจหน้าที่ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถปฏิบัติงานของตนได้อย่างถูกต้อง จำเป็นต้องกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจ เพื่อมอบให้ผู้บังคับบัญชาไปปฏิบัติให้แน่นอน จะทำให้การปฏิบัติงานไม่ก้าวร้าวกัน ซึ่งจะมีผลทำให้สามารถร่วมมือในการทำงานได้อีกด้วย

9. ประสิทธิภาพในการทำงานของแต่ละหน่วยงานต่างกัน เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการประสานงานอีกประการหนึ่งที่จะต้องคำนึงถึง

10. เทคนิคและวิธีปฏิบัติงานแตกต่างกัน การประสานการทำงานร่วมกัน เป็นการประสานพลังความสามารถเพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ ซึ่งหากใช้เทคนิคและวิธีปฏิบัติงานที่แตกต่างกันมาก ก็เป็นการยากต่อการประสานการทำงานร่วมกัน

จ. บทสรุปตอนที่ 2

การประสานงานเป็นกระบวนการเชื่อมความสัมพันธ์เกี่ยวกับบุคคล หน่วยงาน ทรัพยากร และวิธีการในการปฏิบัติงานเพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพ โดยผู้แทนหน่วยงานมาพบปะหรือแสดงความคิดเห็นในอันที่จะร่วมปฏิบัติงาน เพื่อให้มีความสัมพันธ์ประสานต่อเนื่องกัน โดยยึดเป้าหมายของส่วนรวมเป็นหลัก มีการจัดระเบียบในการทำงาน

ประสานคน ประสานความคิด ประสานนโยบาย และทัศนใจร่วมกันเพื่อให้สามารถปฏิบัติงานต่าง ๆ อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

กระบวนการประสานงานในการจัดการศึกษา ซึ่งประยุกต์จากแนวคิดของแมคฟาร์แลนด์ (Dalton E. Mcfarland) มีดังนี้

1. การมีส่วนร่วม
2. การประสานแผน
3. การประชุมหารือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและข่าวสารข้อมูล
4. การประสานหลักสูตรและกิจกรรม
5. การประสานทรัพยากร
6. การประสานอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบ

กิจกรรมยวภาษาคนอกโรงเรียน เป็นกิจกรรมเพื่อการพัฒนาเยาวชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ซึ่งนับได้ว่าเป็นการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนรูปแบบหนึ่ง ที่ต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากบุคลากรและหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าร่วมประสานการทำงานร่วมกัน ดังนั้น หากบุคลากรและหน่วยงานต่างตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการทำงาน มีการประสานแผนงานเพื่อที่จะทำงานร่วมกัน โดยมีผู้แทนหน่วยงานมาร่วมประชุมปรึกษาหารือแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็นตลอดจนข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ อันจะนำไปสู่การประสานในด้าน การจัดทำหลักสูตรและกิจกรรมการศึกษา เพื่อการพัฒนาเยาวชนกลุ่มเป้าหมาย ตลอดทั้งการประสานทรัพยากร เช่น บุคลากร งบประมาณ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ ฯลฯ โดยมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงาน เพื่อร่วมกันดำเนินงานในลักษณะที่ทีมงานมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบที่ชัดเจนตามความชำนาญของหน่วยงานและบุคลากรที่ร่วมดำเนินงาน จะทำให้การจัดกิจกรรมยวภาษาคนอกโรงเรียนมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

ตอนที่ 3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ก. งานวิจัยเกี่ยวกับงานยวภาษา

กาญจนา รุ่งทรานนท์ (2514 : 25 - 26) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง

การประเมินผลการประชุมอบรมครูหลักสูตรผู้นำอนุชาตส่วนกลาง 2514 ผลการวิจัยพบว่า การประชุมอบรมได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ครูได้รับความรู้ ความเข้าใจ ในเนื้อหา วิธีการสอน และการจัดกิจกรรมมากขึ้น

อนงค์ศิริ วิชาลัย (2525 : 97 - 98) ได้ทำการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดกิจกรรมนักเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพะเยา ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมโรงเรียน คือ ปัญหาต้งานงบประมาณที่ใช้ดำเนินการ ปัญหาต้งานอุปกรณ์และสถานที่จัดกิจกรรม บุคคลากรขาดความรู้ความสามารถ ในต้งานความคิดเห็น เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมยุวกาชาตนั้น กลุ่มประชากร คือ ครูใหญ่ ครู และนักเรียน มีความเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้นักเรียนเป็นคนมีระเบียบวินัย รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีความสามัคคี รู้จักเสียสละ และสามารถอยู่ร่วมกันในสังคมได้เป็นอย่างดี

คุณหญิงบรรจง นิวาสะบุตร (2525 : ง-จ ๒๖) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ปัญหาการเรียนการสอนกิจกรรมยุวกาชาตในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้บริหาร ผู้สอน และสมาชิกยุวกาชาตของโรงเรียนมัธยมศึกษา 40 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน และปัญหาของการดำเนินงานกิจกรรมยุวกาชาตในโรงเรียนมัธยมศึกษา ผู้บริหารให้การสนับสนุนกิจกรรมยุวกาชาตในเกือบทุกต้งาน ปัญหาที่ผู้บริหารประสบอยู่ คือ การขาดแคลนบุคลากรคือ ครูวิชาการและครูที่สอนกิจกรรมยุวกาชาต และปัญหาที่ครูบางส่วนไม่ต้องการอบรมผู้นำยุวกาชาต

สุนันท์ วชิรมนตรี (2529 : ง - จ) ศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมการสอนยุวกาชาตในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ต้งานบุคลากร ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูผู้สอนเข้ารับการอบรมยุวกาชาต ต้งานการจัดกิจกรรม ครูผู้สอนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่สมาชิกยุวกาชาต ต้งานอาคารสถานที่มีความเพียงพอต่อการจัดกิจกรรม และต้งานงบประมาณมีการดำเนินงานโดยคณะกรรมการการเงิน ส่วนปัญหาการจัดกิจกรรมการสอนยุวกาชาต พบว่า ปัญหาต้งานงบประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ และอุปกรณ์ในการฝึกอบรม ต้งานการจัดกิจกรรมครูไม่มีเอกสารเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล และปัญหาต้งานบุคลากร คือ ครูผู้สอนไม่มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับข้อบังคับข้อระเบียบยุวกาชาต

สิริ เกิดโพธิ์จัน (2529 : จ - จ) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร
 ยุวกาชาดระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2528 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
 คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 1 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารโรงเรียน
 และครูส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมสัมมนาการใช้หลักสูตรยุวกาชาดระดับประถมศึกษา พุทธ-
 ศักราช 2528 ด้านการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ครูส่วนใหญ่ไม่เคยได้รับการนิเทศติด
 ตามผลการใช้หลักสูตรยุวกาชาด จากศึกษานิเทศก์อำเภอ หรือศึกษานิเทศก์จังหวัด ส่วนในด้าน
 ปัญหาการใช้หลักสูตรของผู้บริหารและครูผู้สอนพบว่า ผู้บริหารและครูผู้สอนมีปัญหาเกี่ยวกับตัว
 หลักสูตร เอกสารหลักสูตร คือ การสอนการบริหารทางวิชาการ การจัดการเรียนการสอน
 การวัดผลและประเมินผล และการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตรยุวกาชาด อยู่ในระดับปาน
 อดวณ ๑๑๕

งานวิจัยเกี่ยวกับงานยุวกาชาดที่มีอยู่ขณะนี้ มีแต่เฉพาะงานวิจัยด้านยุวกาชาด
 ในโรงเรียน ดังที่นำมากล่าวข้างต้น ซึ่งปัญหาในการจัดยุวกาชาดในโรงเรียนส่วนใหญ่มีปัญหา
 ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ และด้านวัสดุอุปกรณ์ อันเป็นปัจจัยของการบริหารการดำเนินงาน
 ยุวกาชาดในโรงเรียน

ข. งานวิจัยเกี่ยวกับการประสานงาน

ทิตยา สุวรรณะชฎ (2525 : 156 - 159) ได้ศึกษาการประสานสัมพันธ์
 การวางแผนพัฒนาจังหวัดพบว่า การประสานสัมพันธ์ เป็นกระบวนการที่อาศัยการประสานงาน
 ระหว่างส่วนต่าง ๆ ขององค์กร เพื่อปฏิบัติงานร่วมกัน ต้องมีการประสานแผนพัฒนาในระดับชาติ
 และระดับจังหวัดให้สอดคล้องกัน การพัฒนาของราชการส่วนกลางมีการกำหนดแนวทางการ
 ปฏิบัติงาน การจัดแบ่งหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมกันประสานแผน
 มีการกำหนดแนวทางการทำงานร่วมกัน มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานอย่าง
 ชัดเจน

ประจิม จบศรี (2528 : จ - ฉ) ศึกษาสภาพและปัญหาในการประสานงาน
 การศึกษาของคณะกรรมการพัฒนาอำเภอ ในพื้นที่ชนบทยากจนภาคเหนือ จากการศึกษาพบว่า

สาเหตุของปัญหาที่สำคัญ ได้แก่ การขาดงบประมาณ ขาดแคลนบุคลากร ขาดการประชุมชี้แจง ให้มีความรู้ ความเข้าใจในการทำงาน ขาดอำนาจสั่งการและขาดการยอมรับความคิดเห็นซึ่งกันและกัน

วีรพันธ์ พักเงิน (2528 : 109) ได้ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารระดับจังหวัดเกี่ยวกับการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนตามรูปแบบของการพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน ผลการวิจัยพบว่า ในด้านวิธีการประสานงานของหน่วยงานต่าง ๆ ผู้บริหารต่างมองเห็นความสำคัญของการประสานงานในการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งการประสานงานควรกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่แต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนว่าใครรับผิดชอบอะไรเพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกัน

อารี สัตหวิ (อ้างถึง ในกรมการฝึกหัดครู 2530 : 10 - 11) ได้ศึกษา ลักษณะของสังคมไทย ในระยะ 10 ปี ข้างหน้า ผลการวิจัยพบว่าแนวโน้มการศึกษาใน 10 ปี ข้างหน้า จะเน้นการศึกษามวลชนทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน ปลูกฝังคุณธรรมและค่านิยม ที่พึงประสงค์ การรักษาวินัยธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการรักษาสาธารณสุขสมบัติ มุ่งให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และส่งเสริมการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิต ส่งเสริมการทำงานเป็นหมู่คณะ

ศศิญา บุญอุภา (2531 : 94 - 95) ศึกษาแนวโน้มของการประสานสัมพันธ์การจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนระหว่างกรมการฝึกหัดครู กับกรมการศึกษานอกโรงเรียน ปีพุทธศักราช 2535 - 2539 กลุ่มประชากร เป็นผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดและประสานงานการศึกษานอกระบบโรงเรียน จำนวน 29 คน ผลการวิจัย พบว่า การบริหารการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ด้านการวางแผนจะกระทำทั้งในระดับนโยบายและการปฏิบัติการ เปิดโอกาสให้องค์กรท้องถิ่น เช่น สภาตำบล มีส่วนร่วมกำหนดความต้องการในรูปของแผนพัฒนาตำบล ด้านการจัดองค์กรการประสานงาน การประสานสัมพันธ์ภายในสังกัดกระทรวงเดียวกัน จะใช้โครงสร้างเดิมของหน่วยงานที่มีอยู่ เช่น บุคลากร อาคารสถานที่ของทั้งสองฝ่าย แล้วตั้งคณะกรรมการบริหารประสานสัมพันธ์เฉพาะกิจโดยพิจารณาเป็นโครงการๆ ไป ด้านกาประเมินผลมีแนวโน้มที่จะจัดตั้งคณะกรรมการร่วมเพื่อติดตามประเมินผลร่วมกันโดยจะกระทำเป็นระบบที่

ที่ชัดเจนและความคุมโดยแผนปฏิบัติการด้านการบริหารการเงินและงบประมาณมีแนวโน้มที่จะทำ
งบประมาณร่วมกันเฉพาะโครงการที่ทำร่วมกัน ด้านเนื้อหาและกิจกรรมมีแนวโน้มที่จะจัดให้เป็น
ไปตามความต้องการของสังคม

ค. บทสรุปตอนที่ 3

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องของกิจกรรมยูวกาชาด ที่ได้มีการศึกษาวิจัยไว้แล้ว
นั้น เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับยูวกาชาดในระบบโรงเรียนทั้งหมด โดยมุ่งศึกษาวิจัยประเมินผล
การประชุมอบรมครูหลักสูตรผู้นำยูวกาชาด นอกจากนั้นเป็นงานวิจัยที่ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ปัญหาอุปสรรคของการจัดกิจกรรมยูวกาชาด และผลการวิจัยดังกล่าวพบว่า กิจกรรมยูวกาชาดเป็น
กิจกรรมที่ฝึกให้เยาวชนเป็นคนมีระเบียบ รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น มีความเสียสละ รู้จักใช้เวลาว่าง
ให้เป็นประโยชน์ สภาพปัญหาในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนพบว่า บุคลากรขาดแคลนงบ-
ประมาณไม่เพียงพอต่อการจัดกิจกรรมและประการสุดท้ายคือ ครูผู้สอนขาดความรู้ ความเข้าใจ
ด้านยูวกาชาด โดยสรุปก็คือมีปัญหาด้านทรัพยากรในการดำเนินงาน

ส่วนงานวิจัยเกี่ยวกับการประสานงาน โดยเฉพาะในเรื่องการศึกษาออกระบบ
โรงเรียนนั้น กลุ่มประชากรมีความคิดเห็นว่า การประสานงานการศึกษาออกระบบโรงเรียนเป็นเรื่อง
สำคัญ และควรมีการกำหนดหน้าที่ความรับผิดชอบของแต่ละหน่วยงานให้ชัดเจนเพื่อหลีกเลี่ยง
ปัญหาการทำงานซ้ำซ้อนกัน ซึ่งแนวโน้มของการจัดการศึกษาออกระบบโรงเรียนในช่วงแผนพัฒนา
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ 7 (2535 - 2539) จะมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน
มากขึ้น เพื่อบริการทางการศึกษาให้เป็นที่ไปตามความต้องการของสังคม โดยเน้นการปลูกฝัง
คุณธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ การรักษาวินัยธรรม การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ และการ
รักษาสาธารณสุขสมบัติ มุ่งให้คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และส่งเสริมการศึกษาหาความรู้อย่าง
ต่อเนื่อง ตลอดจนการทำงานเป็นหมู่คณะ

เมื่อก้าวโดยสรุปในภาพรวม จะพบว่ากิจกรรมยูวกาชาดออกระบบโรงเรียนเป็น
กิจกรรมพัฒนาเยาวชนประเภทหนึ่งที่มีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้พัฒนาเยาวชน ทั้งนี้เพราะ
กิจกรรมยูวกาชาด มุ่งเน้นการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และมุ่งส่งเสริมให้เยาวชนออกระบบ
โรงเรียนได้พัฒนาทั้งทางร่างกายและจิตใจ เพื่อให้เป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ ในอันที่จะช่วย

พัฒนาประเทศชาติต่อไป เป็นกิจกรรมที่ปลูกฝังเยาวชนให้ตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบของตนเองที่จะมีต่อชุมชนและส่วนรวมทั้งในระดับชาติ และมวลมนุษยชาติทั่วโลก

การประสานการดำเนินงานร่วมกันระหว่างศึกษานิเทศก์กรมพลศึกษาประจำจังหวัด และผู้บริหารศูนย์การศึกษาออกโรงเรียนจังหวัด จำเป็นจะต้องได้รับความร่วมมือซึ่งกันและกัน เพื่อการประสานคน ประสานใจ และประสานงาน ทั้งภายในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน ที่มี จุดมุ่งหมายของการทำงานในลักษณะคล้ายคลึงหรือใกล้เคียงกัน ซึ่งการกระทำดังกล่าวจะเป็นแนวทางที่ดีที่จะช่วยให้นักพัฒนาเยาวชนให้ได้มีโอกาสร่วมในกิจกรรมยุวภาษาคนนอกโรงเรียนได้มากยิ่งขึ้น